

SỬ DỤNG PHẦN MỀM PREZI TRONG THIẾT KẾ BÀI GIẢNG LỊCH SỬ TRIẾT HỌC

DƯƠNG THỊ THÚY NGÀ*

Ngày nhận bài: 02/06/2016; ngày sửa chữa: 09/06/2016; ngày duyệt đăng: 10/06/2016.

Abstract: Prezi is a helpful tool which supports designing and presenting discourses and lectures, helping lesson contents and teaching process shown systematically. The article presents process of steps with Prezi software to design philosophy history lessons with specific examples. Also, the article stresses that users should obey the rules in designing and combine with other softwares to build lesson plans to improve quality of teaching.

Keywords: Prezi software, applying ICT in designing lesson, Philosophy History, method of teaching.

1. Prezi - phần mềm hiệu quả cho dạy học môn Lịch sử Triết học (LSTH)

Prezi là một công cụ trợ giúp để tạo và trình diễn các bài giảng, các bài thuyết trình, có các tính năng hiện đại cho phép tạo và thay đổi nội dung một cách nhanh chóng và thuận tiện. Đây là phần mềm được xây dựng trên nền tảng Flash - một công nghệ được phát triển chủ yếu tập trung cho các ứng dụng trên nền các trang web: tạo ra các hiệu ứng chuyển động (animation/hoạt hình), audio, video... và các tương tác giữa người sử dụng với web một cách sinh động, hiệu quả. Khi sử dụng Prezi, toàn bộ nội dung bài học cũng như những thiết kế về hoạt động học tập của người dạy và người học được hiện lên một cách có hệ thống như một "bản đồ tư duy" thu nhỏ. Nội dung của bài học cũng như các hoạt động được thiết kế trong từng "trang con". Mỗi trang con sẽ có hình thức trình bày khác nhau do người sử dụng lựa chọn các hình mẫu có sẵn và được sắp xếp một cách logic với nhau theo trình tự mà giảng viên (GV) thiết kế. Những trang con này sẽ tự động phóng to hoặc thu nhỏ trong hệ thống trang chính tùy theo ý muốn của người thiết kế khiến người dạy và người học có thể thấy bao quát cả vấn đề cũng như từng chi tiết. Ngoài các tính năng như PowerPoint, phần mềm Prezi còn có thể chèn Word, PDF, hình ảnh, âm thanh và video được hiện trực tiếp trên "trang con" mà không làm xáo trộn bài giảng hay tốn thời gian chờ đợi kết nối, đặc biệt nếu thay đổi vị trí ổ lưu các dữ liệu..., hoặc cần quay lại bất kỳ vấn đề nào, người dạy có thể lựa chọn nội dung đó trên trang chính và phóng to thông qua hiệu ứng ROOM [1; tr 7-24].

LSTH là môn học được giảng dạy cho sinh viên chuyên ngành *Giáo dục Chính trị* của các trường sư phạm, đây là đội ngũ được đào tạo để thực hiện việc dạy học các môn Lý luận Chính trị ở các trường đại học,

cao đẳng, trung cấp chuyên nghiệp, dạy nghề... Đội ngũ này những năm gần đây được Đảng và Chính phủ rất quan tâm: "Nâng cao chất lượng chương trình, giáo trình, đổi mới phương pháp giảng dạy, học tập; đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao trình độ, chất lượng đội ngũ GV các bộ môn khoa học Mác-Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường đại học, cao đẳng, giáo viên Chính trị trong các trường trung học chuyên nghiệp và dạy nghề" [2; tr 1]. Vì vậy, việc giảng dạy các môn học nói chung, môn LSTH nói riêng thuộc chương trình đào tạo đội ngũ này cần phải được đổi mới không ngừng. Ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) và các sản phẩm khoa học công nghệ trong đó có phần mềm Prezi vào các khâu của quá trình dạy học là một trong những biện pháp đem lại hiệu quả của việc đổi mới theo hướng tăng cường khả năng tư duy sáng tạo của người học.

LSTH là môn học trừu tượng, có tính khái quát cao, đòi hỏi người học phải luôn tái hiện được sự hình thành phát triển của các tư tưởng, trường phái triết học trong lịch sử. Do đó, lựa chọn và sử dụng các phương pháp, kỹ thuật, phương tiện dạy học cho phù hợp không phải là việc dễ dàng. Nhiều GV khi dạy môn học này đã tích cực đổi mới, phối hợp các phương pháp với việc ứng dụng các phần mềm dạy học (chủ yếu là phần mềm PowerPoint) nên đã đem lại những hiệu quả bước đầu, tuy nhiên vẫn chưa thoát hẳn khỏi tình trạng "chiếu - chép"..., vì vậy, phần mềm Prezi với những tính năng ưu việt của nó nếu được sử dụng đúng cách sẽ là sự trợ giúp hữu hiệu để làm thay đổi cách tiếp cận những nội dung lý luận trừu tượng của bài học LSTH.

2. Một số nguyên tắc khi sử dụng Prezi trong thiết kế bài giảng (TKBG) LSTH

TKBG là một khâu quan trọng của quá trình dạy học

* Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

nói chung, dạy học *LSTH* nói riêng, đây là những dự kiến cụ thể của người dạy về sự kết hợp giữa cấu trúc tiết học; cấu trúc bài học; hình thức tổ chức hoạt động; phương pháp, phương tiện dạy học... Trong đó, nêu rõ các bước chủ yếu, lượng thời gian hoạt động của người dạy và người học nhằm đạt được những mục tiêu cụ thể theo yêu cầu của chương trình môn học.

Nói đến TKBG, PowerPoint là phần mềm được lựa chọn đầu tiên, điều này cho thấy không thể phủ nhận được những tiện ích mà phần mềm PowerPoint mang lại. Tuy nhiên, Prezi cũng là một phần mềm ứng dụng cho thuyết trình và TKBG rất hiệu quả vượt trội hơn hẳn dùng PowerPoint. Bởi lẽ sử dụng Prezi thực chất là sự sáng tạo ra một bản đồ tư duy đồ sộ có tính mở để tổ chức các hoạt động dạy học và người dạy *LSTH* có thể làm online, cùng lúc nhiều người có thể cộng tác trên một sản phẩm. Do đó, muốn phát huy tối đa tính sáng tạo của người thiết kế thì khi sử dụng Prezi trong TKBG, cần tuân thủ một số nguyên tắc sau.

2.1. Nắm vững một số thuật ngữ và chức năng của Prezi trong thiết kế

Add: Thêm một trang con, trang này có sẵn, bao gồm: viền (border); tiêu đề; nội dung, hoặc cũng có thể tự thiết kế và lựa chọn theo ý thích.

Insert: Đây là phần để chèn các File: Video, ảnh, biểu đồ, hình khối...

Frame: Tạo khung cho mỗi trang con. Dùng để di chuyển các trang con theo cùng các hiệu ứng đã cài đặt sẵn.

Path: Đây là phần quan trọng để tạo thứ tự cho các trang con. Khi nhấn vào nút Path, một khay chứa trang con sẽ hiện ra, người thiết kế có thể thả bất cứ trang con nào vào và sắp xếp chúng theo thứ tự mong muốn khi giảng dạy.

Colors & Font: Chọn Font chữ và màu sắc cho bài giảng của mình.

So với Prezi trên web và phần mềm Prezi trên máy tính thì việc bố trí, sắp xếp các công cụ ở các thuật ngữ có đôi chỗ không giống nhau, vì vậy người thiết kế phải chú ý đến sự khác nhau này để tránh nhầm lẫn hoặc sử dụng sai công cụ.

2.2. Nội dung bài học phải luôn được thể hiện trong một trang Prezi. Đây là một yêu cầu bắt buộc đối với quá trình thiết kế bài giảng, nếu như sử dụng PowerPoint các nội dung bài học được thiết kế một cách riêng lẻ trong từng Slide thì ở Prezi nội dung bài học được cấu trúc nguyên vẹn trong một trang duy nhất. Điều này làm cho các đơn vị kiến thức của bài được xây dựng trong tính tổng thể, hệ thống và hoàn chỉnh. Việc thiết kế nội dung bài học trên một trang Prezi cũng do cấu trúc của phần mềm này quy định.

2.3. Phương cách trình bày phải được đa dạng hóa về hình ảnh, màu sắc, âm thanh. Nếu so sánh giữa thu nhận tri thức qua nghe và thấy (nhìn/quan sát) thì khả năng tiếp thu tri thức thông qua việc nhìn/quan sát có hiệu quả hơn hẳn con đường dạy học theo kiểu: người dạy thuyết trình - người học nghe và ghi chép. Vì vậy, để thiết kế một bài giảng Prezi đạt hiệu quả như mong muốn cần phải đa dạng hóa các hình ảnh, clip, màu sắc... Mặt khác, việc đó cũng làm hoạt động dạy học trở nên sinh động, có tính trực quan cao, thu hút và tạo động lực cho người học tích cực tham gia.

2.4. Nội dung tri thức cần cô đọng, nên chú ý vào các từ khóa. Mỗi môn học có rất nhiều nội dung tri thức cần được người học nghiên cứu, tìm hiểu, tuy nhiên không phải tri thức nào cũng được tiếp nhận một cách chủ động, do đó cần tìm và lựa chọn những tri thức quan trọng (từ khóa) chỉ ra được các dấu hiệu bản chất của vấn đề cần tìm hiểu. Vì vậy, khi TKBG trên Prezi, người dạy cần phải phân tích và lựa chọn được kiến thức cơ bản, trọng tâm, tránh việc cung cấp một loạt kiến thức biến bài giảng trên Prezi thành một đoạn văn bản toàn chữ khiến người học tiếp thu thụ động, “thuộc vẹt”...

2.5. Tăng cường tính sáng tạo và có độ “mở” về nội dung cũng như hình thức trình bày. Tính sáng tạo của bài giảng được thiết kế bằng phần mềm Prezi thể hiện ở việc luân chuyển và sử dụng kiến thức một cách linh hoạt, phù hợp với điều kiện hoàn cảnh thực tế của địa phương, đất nước nói chung và của người học... nói riêng. Do đó, cần có độ mở nhất định cả nội dung và hình thức để tạo cơ hội cho người học sáng tạo, bày tỏ quan điểm của mình về một vấn đề có tính mâu thuẫn cần giải quyết liên quan đến nội dung bài học có trong thực tế.

3. Các bước sử dụng Prezi trong TKBG LSTH (minh họa ở phần Triết học Ấn Độ Cổ - Trung đại)

3.1. Xác định các đơn vị kiến thức và nội dung của từng đơn vị kiến thức trong bài. Ưu điểm của việc TKBG bằng phần mềm Prezi là giúp người học nhìn được tổng thể nội dung và cấu trúc từng đơn vị kiến thức của bài học. Vì vậy, trước khi tạo trang Prezi, người dạy cần xác định được các đơn vị kiến thức và nội dung cụ thể để trên cơ sở đó hình thành ý tưởng và lựa chọn trang trình bày thiết kế.

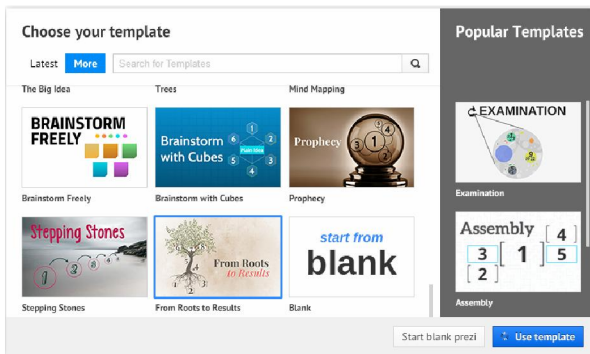
Ví dụ: Phần *Triết học Ấn Độ Cổ - Trung đại* gồm 2 đơn vị kiến thức: 1) Điều kiện ra đời và đặc điểm của triết học Ấn Độ Cổ - Trung đại; 2) Những tư tưởng cơ bản của triết học Ấn Độ Cổ - Trung đại. Ở đơn vị kiến thức I gồm có 2 nội dung cần làm rõ: - Điều kiện ra đời;

- Đặc điểm; nội dung 1 gồm 3 ý; + Điều kiện tự nhiên; + Điều kiện KT-XH; + Điều kiện văn hóa...

Sau khi xác định được các đơn vị kiến thức, người dạy tiến hành tạo Prezi trực tuyến bằng cách truy cập vào trang Web: <http://prezi.com> hoặc ngoại tuyến bằng phần mềm Prezi cài đặt trong máy tính.

3.2. Lựa chọn hình thức thể hiện trên trang Prezi.

Nếu như TKBG trên PowerPoint chỉ là những slide cố định thì Prezi đem lại sự mới mẻ và đa dạng về hình thức bài thiết kế. Tùy theo đặc thù nội dung bài giảng hoặc đối tượng học mà người thiết kế lựa chọn cách thể hiện phù hợp. Đối với người chưa thành thạo với Prezi, chưa tự thiết kế được mẫu (Template) riêng thì có thể lựa chọn mẫu có sẵn mà Prezi cung cấp: dạng xoay tròn ốc, dạng con đường, dạng bản vẽ thiết kế, dạng tờ báo, dạng hình cây... như các trang mẫu trong hình dưới đây (xem hình 1).

Hình 1. Các trang mẫu của Prezi

Phần *Triết học Ấn Độ Cổ - Trung đại* với các nội dung trong từng đơn vị kiến thức được phân tầng rõ ràng, GV có thể sử dụng trang thiết kế dạng cây, mỗi nội dung tương ứng với một cành cây, mỗi ý nhỏ hơn lại là một nhánh trong cành cây đó.

3.3. Trình bày nội dung trên Prezi.

Khi đã xác định được nội dung và hình thức thể hiện, người dạy sẽ tiến hành sử dụng Prezi để thiết kế bằng những thao tác với màn hình làm việc của Prezi. Đó là: tạo khung/Slide; gõ, chỉnh sửa văn bản; chèn video, âm thanh, hình ảnh, các dấu mũi tên, đường thẳng; đặt thứ tự các slide (Edit Path)...; điểm khá đặc biệt là với Prezi người dạy có thể sử dụng những file/slide PowerPoint, PDF có chứa sẵn nội dung để chèn vào trang chủ hoặc các trang con. Khi đã thiết kế được các trang, người dạy có thể xem trước bản trình chiếu bằng cách ấn vào Preview ở góc phải màn hình; sau đó lưu lại (Save) Prezi và thoát cửa sổ làm việc (Exit). Prezi vừa tạo sẽ xuất hiện trong phần My Prezi cùng với các Prezi đã làm trước đó (xem hình 2).

Hình 2. Hình ảnh minh họa cho một trang Prezi theo sơ đồ hình cây

Nhìn vào hình 2, toàn bộ bài học được gói gọn trong một trang Prezi lớn, một trang lớn sẽ bao hàm nhiều trang con theo kiểu sơ đồ hình cây gồm: cành to tương ứng với các trang con thể hiện đơn vị kiến thức; cành nhỏ ứng với các trang con thể hiện nội dung của từng đơn vị kiến thức; lá/búp ứng với các trang con thể hiện ý của từng nội dung; hoa... ứng với các trang con thể hiện yêu cầu/nhiệm vụ mà người học phải thực hiện; quả ứng với các trang con thể hiện kết quả/minh chứng/sản phẩm mà người học tìm được.

3.4. Tổ chức dạy học bằng bài giảng đã sử dụng phần mềm Prezi để thiết kế và đánh giá, chỉnh sửa.

Nhìn hình 2, sẽ dễ dàng nhận thấy bài giảng được thiết kế bằng phần mềm Prezi đã mang lại nhiều tiện ích cho việc tổ chức các hoạt động dạy học. Những trang con (hoa, quả) là phần để người dạy sử dụng các PPDH, các câu hỏi/bài tập/nhiệm vụ để người học thực hiện và cũng là phần để người học biết mình phải làm gì, làm như thế nào để có được kết quả/minh chứng/sản phẩm học tập... Với chức năng phóng to hoặc thu nhỏ, người dạy có thể thu phóng vào từng đơn vị kiến thức, từng nội dung, từng trang con để giao nhiệm vụ, đưa ra các yêu cầu và hướng dẫn cho người học tìm hiểu, sáng tạo.

Việc TKBG hoàn toàn dựa trên ý kiến chủ quan của người dạy vì vậy việc tổ chức dạy học theo thiết kế Prezi trong thực tế sẽ giúp cho cả người dạy và người học đánh giá được hiệu quả của bài giảng. Sau khi tổ chức dạy học, những kết quả điều tra hoặc ý kiến phản hồi từ phía người học sẽ giúp người dạy chỉnh sửa, khắc phục những điểm còn thiếu sót, điều này sẽ góp phần tích cực vào việc nâng cao hiệu quả dạy học nói chung, dạy học LSTH bằng bài giảng được thiết kế trên phần mềm Prezi nói riêng.

* * *

Sử dụng phần mềm Prezi trong TKBG môn LSTH muốn đạt được hiệu quả đòi hỏi người dạy phải tuân thủ các nguyên tắc trong quá trình thiết kế, đồng thời cần chú trọng vào việc tạo ra các bài giảng sử dụng Prezi (Xem tiếp trang 244)

2.5. Khai thác công nghệ thông tin và truyền thông trong việc giáo dục LTCM, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng. Trong thời đại công nghệ thông tin và truyền thông phát triển mạnh mẽ như hiện nay thì cần phải khai thác tối đa các phương tiện thông tin đại chúng vào việc giáo dục LTCM, đạo đức, lối sống, cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng cụ thể đó là:

Cần phải đa dạng hóa và lồng ghép các hình thức tuyên truyền thông qua các hội nghị, hội thảo, triển lãm; phóng sự, bài viết trên báo, đài trung ương, địa phương; các phương tiện trực quan; các cuộc thi tìm hiểu văn hóa, lịch sử dân tộc, lịch sử Đảng, Đoàn, Hội, Đội; các cuộc thi về LTCM, về Chủ tịch Hồ Chí Minh; vinh danh, tuyên dương, khen thưởng các tấm gương thanh niên, thiếu niên và nhi đồng tiêu biểu trong chiến đấu, lao động sản xuất, học tập và rèn luyện. Khuyến khích xuất bản, tái bản các đầu sách hay viết về những tấm gương anh hùng, liệt sĩ, người tốt - việc tốt; biên soạn, phát hành các sách và ấn phẩm về bồi dưỡng tâm hồn, giá trị sống, kĩ năng sống và LTCM cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng; quản lí nội dung và khai thác hiệu quả hệ thống truyền thông, văn hóa, thể thao sẵn có và tăng cường ứng dụng thành tựu khoa học và công nghệ, internet, mạng xã hội để phục vụ cho công tác tuyên truyền.

2.6. Điểm ó đánh giá kết quả giáo dục LTCM, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng. Quá trình đánh giá kết quả không chỉ dựa vào kết quả học tập hay điểm số của nhà trường để đánh giá mà phải được sự nhìn nhận và đánh giá của cả gia đình và xã hội. Đó không chỉ là văn hóa ứng xử, kĩ năng xử lí tình huống, năng lực giải quyết vấn đề trong văn hóa giao tiếp của thanh niên, thiếu niên, nhi đồng sau khi thực hiện các giải pháp trên qua một thời gian nhất định. Biểu hiện cụ thể đó là chuyển biến căn bản về đạo đức, lối sống phát triển toàn diện; yêu gia đình, có đạo đức trong sáng, lối sống văn hóa; yêu nước, tự hào dân tộc, kiên định lí tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có ý thức tuân thủ pháp luật; có năng lực và bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức và kĩ năng lao động, trở thành những công dân có ích, tích cực tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Việc vận dụng các giải pháp trên sao cho hiệu quả còn tùy thuộc vào điều kiện, hoàn cảnh KT-XH của từng vùng, địa phương, đối tượng giáo dục và đối tượng được giáo dục phù hợp. Các giải pháp trên có hiệu quả hay không là được quyết định bởi chính con người vận dụng sáng tạo, tâm huyết nó vào thực tế bên cạnh đó còn phụ thuộc vào ý thức của thanh niên, thiếu niên và nhi đồng nữa. Thực tế cho thấy việc giáo dục sẽ chỉ đạt được quả cao khi có sự vào cuộc của cả gia đình, nhà trường và

toàn bộ hệ thống chính trị xã hội kết hợp đồng bộ các giải pháp trên. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Thủ tướng Chính phủ (2015). Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/08/2015 về “*Phê duyệt đề án tăng cường giáo dục lí tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015–2020*”.
- [2] Nguyễn Thanh Bình (chủ biên) - Trần Tố Oanh - Nguyễn Thị Kim Hoa (2014). *Phương pháp giáo dục hiệu quả học sinh cá biệt*. NXB Đại học Sư phạm.
- [3] Bùi Ngọc Diệp - Lê Minh Châu - Trần Thị Tố Oanh (2015). *Giáo dục kĩ năng sống trong hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở trường trung học cơ sở*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [4] Bùi Ngọc Diệp - Lê Minh Châu - Trần Thị Tố Oanh (2015). *Giáo dục kĩ năng sống trong hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở trường trung học phổ thông*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [5] Thái Duy Tuyên (2010). *Phương pháp dạy học truyền thống và đổi mới*. Tái bản lần thứ 2. NXB Giáo dục Việt Nam.

Sử dụng phần mềm prezi...

(Tiếp theo trang 235)

theo hướng mở để kích thích hứng thú, phát huy tính sáng tạo của người học. Mặc dù Prezi là công cụ hỗ trợ tích cực cho việc dạy học nhưng khi sử dụng người dạy nên kết hợp linh hoạt Prezi với các phần mềm dạy học khác để phát huy ưu thế và khắc phục những hạn chế của phần mềm này. Việc thiết kế một bài giảng LSTH bằng phần mềm Prezi khá kì công và mất thời gian, vì thế người dạy cần thường xuyên tự nâng cao hiểu biết của mình về Prezi nói riêng và các phần mềm ứng dụng khác nói chung. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Oregon University State University calendar (2012). Retrieved, “*Prezi in the classroom*”.
- [2] Thủ tướng Chính phủ (2002). *Quyết định số 494/QĐ-TTg về một số biện pháp nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập các môn khoa học Mác – Lênin và Tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường đại học, cao đẳng, môn Chính trị trong các trường trung học chuyên nghiệp*.
- [3] George Mason University (2014). Retrieved, “*Prezi Known Accessibility Issues*”.
- [4] Bộ GD-ĐT (2001). *Chỉ thị số 29/2001/CT-BGDĐT về việc tăng cường giảng dạy, đào tạo và ứng dụng công nghệ thông tin trong ngành giáo dục*.
- [5] Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*.